

JUSSI SIMPURA & JUSSI MELKAS:

Tilastot käyttöön!
Opas tilastojen maailmaan.
Gaudeamus 2013.

Jussi Simpura, VTT, on sosiaalipoliitiikan tutkija, jolla on myös tilastotieteilijän peruskoulutus. Hän on työskennellyt tutkimuslaitoksissa, yliopisto-opettajana sekä tilastojohtajana Tilastokeskuksen Elinolot-yksikössä.

Jussi Melkas, YTL, on sosiologi, joka on toiminut pitkään Tilastokeskuksessa tutkimus-, tiedotus- ja tietopalvelun johtotehtävissä sekä laadun ja prosessien kehittäjänä. Sitä ennen hän toimi tutkijana, yliopisto-opettajana ja toimittajana.

ARVOSTELUKAPPALEET JA LISÄTIEDOT:

Outi Kitti
outi.kitti@gaudeamus.fi
050 5401 299

GAUDEAMUS
Helsinki University Press
Fabianinkatu 28, 00100 Helsinki
www.gauddamus.fi

Voiko tilastoihin luottaa?

TILASTOJA PITÄÄ OSATA LUKEA MYÖS RIVIEN VÄLISTÄ

LEHDISTÖTIEDOTE, JULKAISUVAPAA HETI

Maaailman hahmottaminen olisi vaikeaa ilman tilastoja. Tilastoista saadaan tietoa väestöstä ja sen oloista, taloudesta ja ympäristöstä. Kansantalouteen ja terveydenhuoltoon liittyviä poliittisia päätöksiä olisi mahdollonta tehdä luulon varassa.

Tilastojen vääristely ja virhetulkinnat voivat kuitenkin harhauttaa. Tilastojen lukemisen taito on myös rivien välistä lukemisen taitoa: on tärkeää tietää, kuka tilaston on laatinut ja miksi ja kuinka luotettavaa tilaston tarjoama tieto on.

Tilastot käyttöön! (Gaudeamus 2013) avaa maailmaa taulukoiden, palkkien ja käppyröiden takana. Teos vastaa kysymyksiin: miksi, mitä ja miten tilastoidaan, mistä tilastoja saa ja miten niitä käytetään. *Tilastot käyttöön!* pohtii myös tilastojen tulevaisuutta ja niiden kykyä kuvata muuttuvia globaaleja ilmiöitä. Esillä ovat niin väestönmootokset, maailmankauppa kuin ympäristökysymyksetkin.

Tilastot ovat valtakamppailujen kenttä

"Usein kuitenkin yhteiskunnallisessa keskustelussa valikoidaan itselle mieluisaa tilastotietoa ja jätetään sivuun omille näkemyksille vastakkainen tieto. Joskus valikointi yltyy suoranaiseksi vääristelyksi."

"Ilmastomuutosta kuvaavat tilastot ja niistä käydyt kiistat ovat lisänneet epävarmuutta maailman tilasta, mutta samalla niitä on ollut pakko käyttää apuna, kun on mietitty, mistä suunnasta ihmiskunta voi etsiä ratkaisuja ilmastonmuutoksen globaaliin ongelmaan."

"2010-luvun talouskriisinkin aikana näyttää vähitellen unohtuneen, että kriisiin johtivat ihmisten päätökset rahamarkkinoilla, pankeissa ja keskuspankeissa sekä yrityksissä. Talouskriisi ei ole näkymättömän käden työtä, tilastojen sisältö ei ole luonnonvoimien määräämä."

"Tuore esimerkki riippumattomuuden ongelmista löytyy Kreikasta (...). Kansainvälisiä tilastosääntöjä noudattava viraston uusi johtaja on asetettu syytteeseen maanpetoksesta, koska hänen sanotaan antaneen liian huonon kuvan maan julkisen talouden tilasta."

"Talouden kriisi ja globalisaatio korostavat tarvetta seurata työllisyyttä, työttömyyttä ja kilpailukykyä. (...) Haasteiden joukkoon on lisätty myös tarve ennustaa tai ainakin ennakoida 'kriittisiä tapahtumia', joista esimerkiksi nä mainitaan vuoden 2008 jälkeinen finanssikriisi ja arabimaiden kansannousut."

"Tilastot ovat osa alati muuttuvaa poliittista ja yhteiskunnallista toimintaa, ne ovat valtakamppailujen kenttä. Tilastojen taitava lukija on tästä tietoinen."